

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

งานบริหารทั่วไป

สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า

อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

โทร. ๐๔๓ ๙๕๔ ๐๒๕

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ คั่นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ปัญหาการ ทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่จะต้องร่วมกัน ต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่ง ได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะ ไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับ ปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือ หากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือ ประเมินความเสี่ยงการ ทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่ การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด องค์กรบริหารส่วนตำบลพระเจ้า เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาท ในการขับเคลื่อนหน่วยงาน ภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการ ทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการ ขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะกรรมการ คุ้มครองแห่งชาติที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการ ทุจริตประพฤติ มิชอบที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลใน การบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการ ทุจริตประพฤติมิชอบได้

องค์กรบริหารส่วนตำบลพระเจ้า จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงในองค์กรขึ้นตามคู่มือ แนวทางประเมินความเสี่ยงการทุจริต FRAs : FRAUD RISK-ASSESSMENTS ขององค์กรบริหารส่วนตำบล พระเจ้า เพื่อให้หน่วยงานมี มาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริตของ การดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

งานบริหารทั่วไป

สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า

๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร	๑
๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๒
๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒
๖. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓
วิธีวิเคราะห์ความเสี่ยง	๔
ตารางที่ ๑ การระบุความเสี่ยง	๔-๕
ตารางที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๖
ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	๗
ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	๘
ตารางที่ ๔ การประเมินความเสี่ยง	๙
ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง	๙
ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง	๙
ตารางที่ ๕ ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงทุจริต	๑๐
ตารางที่ ๖ แนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดทุจริต ขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า	๑๑

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของ องค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วย ให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริต ที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหาย ที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้ เป็น ส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็น มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยง ก่อน ปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติ ของการ เฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการ รับรู้และยอมรับ จากผู้ที่เกี่ยวข้อง(ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็น ลักษณะกำกับติดตาม ความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของ การควบคุมภายในองค์กร ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่ม ออก ประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม(Control Environment)

หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อ การกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุม

ภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริง และนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กรมี จุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

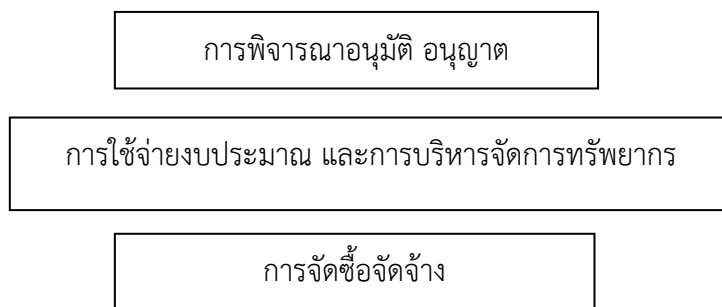
๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า จะแบ่งความเสี่ยงออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๕.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต ตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๕.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๕.๓ ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง

๖. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การระบุความเสี่ยง
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
๕. แผนบริหารความเสี่ยง
๖. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
๗. จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
๘. การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
๙. การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

วิธีวิเคราะห์ความเสี่ยง

เป็นการวิเคราะห์โดยเริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากกระบวนการต่าง ๆ อธิบายรูปแบบพฤติการณ์ เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ กับระดับความจำเป็นของการเฝ้า ระวัง และการกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

๑. การประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต ตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknow Factor)

ขั้นตอนการปฏิบัติงานการอนุมัติ อนุญาตตามกฎหมาย ควบคุมอาคาร	ระบุรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor	Unknow Factor
<p>ขั้นตอนหลัก การออกใบอนุญาต</p> <p>ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีโอกาส ใช้อย่างไม่เหมาะสม อาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย</p>		<p>- พิจารณาออก ใบอนุญาต โดยยังมีเอกสารหรือคุณสมบัติไม่ครบถ้วน</p>
<p>ขั้นตอนหลัก การพิจารณาแบบแปลนอาคาร</p> <p>ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีโอกาส ใช้อย่างไม่เหมาะสม อาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย</p>		<p>- ทำรายงานเสนอข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา ไม่ตรงกับความเป็นจริง</p>

ขั้นตอนการปฏิบัติงานการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหาร จัดการทรัพยากร	ระบุรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor	Unknow Factor
<p>ขั้นตอนหลัก การใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน</p> <p>ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายและใช้งานทรัพยากรของหน่วยงานอย่างไม่เหมาะสม</p>		<p>- มีการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้อง</p>
<p>ขั้นตอนหลัก การใช้จ่ายงบประมาณ</p> <p>ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีโอกาส ใช้อย่างไม่เหมาะสม อาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือ</p>		<p>- มีการใช้งบประมาณเกินความจำเป็น</p>

ขั้นตอนการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้าง	ระบุรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor	Unknow Factor
<p>ขั้นตอนหลัก การจัดทำร่างขอบเขตงาน</p> <p>ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีโอกาส ใช้ดุลพินิจอย่างไม่เหมาะสม อาจมีการเอื้อประโยชน์หรือการกีดกัน การแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม</p>		<p>- การกำหนด</p> <p>คุณลักษณะเฉพาะ</p> <p>คุณสมบัติทาง ด้าน</p> <p>เทคนิคไม่เหมาะสม</p> <p>เกินความจำเป็นทำให้</p> <p>ต้องใช้ต้นทุนเกินความ</p> <p>จำเป็น</p>
<p>ขั้นตอนหลัก การกำหนดราคากลาง</p> <p>ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีโอกาสใช้ดุลพินิจอย่างไม่เหมาะสม อาจมีการเอื้อประโยชน์หรือการกีดกันการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม</p>		<p>- ผลการประกวดราคา</p> <p>ได้ผู้ชนะการประกวด</p> <p>ราคาที่สูงกว่า</p> <p>ราคากลาง</p>
<p>ขั้นตอนหลัก การตรวจรับพัสดุ</p> <p>ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีโอกาส ใช้ดุลพินิจอย่างไม่เหมาะสม อาจมีการเอื้อประโยชน์หรือการกีดกัน การแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม</p>		<p>- คณะกรรมการตรวจ</p> <p>รับ พัสดุตรวจรับงาน</p> <p>โดยที่ งานไม่ครบถ้วน</p>

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ นำขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงทุจริตจากรายที่ ๑ มาแยกเพื่อแสดงสถานะความเสี่ยง ทุจริตออกตามสีไฟจราจร เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสีไฟจราจร

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียด ดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กรมีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑. การอนุมัติ อนุญาต ขั้นตอนการออกใบอนุญาต	√			
๒. การอนุมัติ อนุญาต ขั้นตอนการพิจารณาแบบแปลนอาคาร	√			
๓. การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ขั้นตอนการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน	√			
๔. การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากร ภาครัฐ ขั้นตอนการใช้งบประมาณ	√			
๕. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการกำหนดร่างขอบเขต	√			
๖. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการกำหนดราคากลาง	√			
๗. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการตรวจรับพัสดุ	√			

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

คือ การกำหนดค่าคะแนนความเสี่ยงของปัจจัยความเสี่ยงตามตาราง ตาราง ๒.ตามระดับคะแนน ความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คู่กับระดับคะแนน ความรุนแรงของผลกระทบ ดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรม หรือขั้นตอนนั้น เป็น MUST หมายถึงมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ ต้องทำการป้องกัน ไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าอยู่ในระดับ ๒ หรือ ๓

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่า กิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึงมีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึง หน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครีเอชเอ ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓ -กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือ กระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง (ตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยงตารางที่ ๓
SCORING ทะเบียน ข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงทุจริต	ระดับความ จำเป็นการ เฝ้าระวัง	ระดับความ รุนแรง ผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็นXรุนแรง)
๑. การอนุมัติ อนุญาต ขั้นตอนการออกใบอนุญาต	๑	๑	๒
๒. การอนุมัติ อนุญาต ขั้นตอนการพิจารณาแบบแปลนอาคาร	๑	๑	๒
๓. การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ขั้นตอนการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน	๒	๒	๔
๔. การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ขั้นตอนการใช้งบประมาณ	๑	๑	๒
๕. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการกำหนดร่างขอบเขต	๑	๑	๒
๖. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการกำหนดราคากลาง	๑	๑	๒
๗. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการตรวจรับพัสดุ	๑	๑	๒

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Matrix Assessment)

ขั้นตอนที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็นXรุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมิน การควบคุมการทุจริต ว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพ การจัดการ สอดส่อง เฝ้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการจะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี: จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ไม่มีผลเสียหายทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรแต่ยอมรับได้มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ไม่มีความเข้าใจ

ตัวอย่างตารางประเมินควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนย่อยที่มีความ เสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
	ดี	ต่ำ (๑)	ค่อนข้างต่ำ (๒)	ปานกลาง (๓)
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ (๔)	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖)
	อ่อน	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙)

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ระดับความรุนแรงการทุจริตและประพฤติมิชอบ		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
๑. การอนุมัติ อนุญาต ขั้นตอนการออกใบอนุญาต	ดี	๑		
๒. การอนุมัติ อนุญาต ขั้นตอนการพิจารณาแบบแปลนอาคาร	ดี	๑		
๓. การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐขั้นตอนการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน	ดี		๒	
๔. การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ขั้นตอนการใช้งบประมาณ	พอใช้	๑		
๕. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการกำหนดร่างขอบเขต	พอใช้	๑		
๖. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการกำหนดราคากลาง	พอใช้	๑		
๗. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการตรวจรับพัสดุ	พอใช้	๑		

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ในขั้นตอนที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยงระดับสูง หรือค่าความเสี่ยงระดับ ๕ หรือ ๖ หรือ ๗ หรือ ๘ หรือ ๙ โดยเฉพาะช่องสูง ๙ ควรเลือกมาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตก่อนเป็นอันดับแรก จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตดังกล่าว

ผลการประเมินพบว่า ค่าประเมินความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ๒-๔ หรืออยู่ในระดับความเสี่ยงต่ำ-ค่อนข้างต่ำ คุณภาพการจัดการอยู่ในระดับ ดี-พอใช้ การบริหารจัดการความเสี่ยงจะอยู่ในระดับเฝ้าระวังและทำกิจกรรมบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตาม แผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด โดยการแยกสถานการณ์เฝ้าระวัง ความเสี่ยงการทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สีได้แก่สีเขียว สีเหลือง สีแดง

ตารางที่ ๕ การประเมินความเสี่ยงทุจริต

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงทุจริต	เขียว	เหลือง	แดง
๑. การอนุมัติ อนุญาต ขั้นตอนการออกใบอนุญาต	√		
๒. การอนุมัติ อนุญาต ขั้นตอนการพิจารณาแบบแปลนอาคาร			
๓. การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ขั้นตอนการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน	√		
๔. การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ขั้นตอนการใช้งบประมาณ	√		
๕. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการกำหนดร่างขอบเขต	√		
๖. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการกำหนดราคากลาง	√		
๗. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการตรวจรับพัสดุ	√		

สถานะสีเขียว : ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

สถานะสีเหลือง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันท่วงทีตามมาตรการ นโยบาย โครงการ กิจกรรม ที่เตรียมไว้แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการ ทุจริตลดลง ค่าความเสี่ยงรวมไม่เกินระดับ ๖

สถานะสีแดง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ควรมีมาตรการ นโยบาย โครงการ กิจกรรม เพิ่มขึ้น แผน ใช้ไม่ได้ผล ค่าความเสี่ยงรวมเกินระดับ ๖

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง แนวทางบริหารจัดการความเสี่ยง

๗.๑ (สถานะสีแดง Red) ค่าระดับความเสี่ยงรวม = ๗, ๘ และ ๙ ความเสี่ยงอยู่ในระดับเกินกว่าการยอมรับ ควรมี แผนงาน มาตรการ กิจกรรมบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม

๗.๒ (สถานะสีเหลือง Yellow) ค่าระดับความเสี่ยงรวม = ๔, ๕ และ ๖ ความเสี่ยงอยู่ในระดับเกิดขึ้นแล้วแต่ ยอมรับ ได้ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

๗.๓ (สถานะสีเขียว Green) ค่าระดับความเสี่ยงรวม = ๑, ๒ และ ๓ ค่าความเสี่ยงรวมอยู่ในระดับยังไม่เกิด ควรเฝ้าระวังต่อเนื่อง

ตารางที่ ๖ แนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ระยะเวลาดำเนินงาน ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖

ความเสี่ยง	ค่าประเมินความเสี่ยง	แนวทาง	ผู้รับผิดชอบ
๑. การอนุมัติ อนุญาต ขั้นตอนการออกใบอนุญาต	๒	๑. ส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมความรู้ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน	กองช่าง
๒. การอนุมัติ อนุญาต ขั้นตอนการพิจารณาแบบแปลนอาคาร	๒	๒. จัดอบรมพัฒนาสร้างจิตสำนึกที่ดีเพื่อส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมและระเบียบวินัย	กองช่าง
๓. การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ขั้นตอนการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน	๒	๓. จัดกิจกรรมฝึกอบรมความรู้ด้านการป้องกันการทุจริต	ทุกส่วนงานในองค์กร
๔. การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากร ภาครัฐ ขั้นตอนการใช้งบประมาณ	๒	๔. ส่งเสริมวัฒนธรรมการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	ทุกส่วนงานในองค์กร
๕. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการกำหนดร่างขอบเขต	๒	๕. สร้างช่องทางการร้องเรียนการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ	กองคลัง, กองช่าง
๖. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการกำหนดราคากลาง	๒	๖. เปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติงานราชการที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนรับทราบ	กองคลัง
๗. การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการตรวจรับพัสดุ	๒	๗. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและดูแลการปฏิบัติงานการดำเนินโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ตั้งแต่กระบวนการประชาคมจัดทำแผน การออกข้อบัญญัติ การดำเนินโครงการต่างๆ ฯลฯ	กองคลัง